

Сар тутмын Монгол улсын эдийн засгийн тойм

2015 оны 5-р сар

- Аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэлийн өсөлт удааширч, импортын хэмжээ багассаар байгаа нь Монгол улсын эдийн засгийн өсөлт удааширсаар байгааг илэрхийлж байна.
- Энэ оны эхний гурван сарын байдлаар урьдчилан таамагласанаас илүү огцом импортын уналтын улмаас урсгал данс ашигтай гарсан хэдий ч гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын уналт төлбөрийн тэнцэлд дарамт учруулсаар байна.
- 3-р сард банкны хөрөнгийн чанарын доройтол улам хурцдаж, чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь өнгөрсөн сартай харьцуулахад 9.4 хувиар өссөн байна.
- Мөнгөний бодлого 3-р сард чанга хэвээр байсан бөгөөд Үнийг Тогтворжуулах хөтөлбөрийг аажмаар зогсоох арга хэмжээ үргэлжилсээр байна. Орон сууцны хөнгөлөлттэй зээлийн нийт хэмжээ өссөөр байна.
- Орлогын хомсдол 2015 оны төсвийн найдвартай байдлыг алдагдуулж байна. Монгол улсын төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан төсвийн алдагдлын хязгаарыг биелүүлэхэд нэмэлт төсөвлөлт шаардагдах төлөвтэй байна.
- Монгол улсын гадаад өр 2014 оны эцэст 20.9 тэрбум доллар буюу ДНБ-ий 175 хувьд хүрсэн байна. Засгийн газрын болон засгийн газар баталгаа гаргасан гадаад өр ДНБ-ий 54 хувьд хүрсэн байна.

Эдийн засгийн гол үйл явдлууд

Аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэлийн 2015 оны эхний гурван сарын тоо баримт Монгол улсын эдийн засгийн хөгжил удааширсаар байгааг илэрхийлж байна. Уул уурхай, ашигт малтмал олборлолт болон цахилгааны үйлдвэрлэлийн өсөлт буурсан тул нийт аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэлийн өсөлт өмнөх улирлын 16 хувиас буурч 2015 оны эхний улирлын байдлаар 13 хувь болсон байна.

Уул уурхай, ашигт малтмал олборлох салбарын үйлдвэрлэлийн өсөлт удаашран өмнөх улирлын 21 хувиас буурч 2015 оны эхний улирлын байдлаар 14 хувь (өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад) болсон байна. Зэсийн баяжмалын үйлдвэрлэлийн өсөлт өмнөх улирлын 26 хувиас буурч энэ оны эхний улиралд 13 хувь болсон нь хүчин чадлын бүрэн ашиглалт эхлээд хоёр дахь жилдээ орж буй ОТ уурхайн өндөр өсөлтийн нөлөөлөл аажмаар буурч байгааг илэрхийлж байгаа юм. Нүүрсний үйлдвэрлэл өнгөрсөн жилийн мөн үетэй харьцуулахад 16 хувиар өссөн бөгөөд

сүүлийн хоёр улирлын турш агшсан үйлдвэрлэл аажмаар сэргэж байгаагийн дохио байх магадлалтай юм. Боловсруулаагүй нефтийн үйлдвэрлэлийн өсөлт мөн буурсан ч харьцангуй өндөр 20.3 хувьтай байна. Энэ оны эхний гурван сарын алтны үйлдвэрлэл өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 10 хувиар буурч агшсан байна.

Үйлдвэрлэлийн салбарын нийт үйлдвэрлэл болон борлуулалтын сүүлийн хэдэн сарын тоо баримт хэрэглээ буурч байгааг илэрхийлж байна. Энэ оны эхний 3 сарын байдлаар үйлдвэрлэлийн салбарын нийт үйлдвэрлэлийн өсөлт нэмэгдэж өмнөх гурван сарын байдлаар 3 хувь байсан бол 9 хувь болсон байна. Хэдий тийм боловч үйлдвэрлэлийн бараа бүтээгдэхүүний зарагдаагүй үйлдвэрлэлийн хэмжээ өмнөх улирлын 7 хувиас өсч энэ оны эхний гурван сарын байдлаар нийт үйлдвэрлэлийн 11.3 хувийг эзэлж байгаа нь хэрэглээ буурч, үйлдвэрлэлийн өсөлт бараа бүтээгдэхүүний илүүдэл нөөцийг нэмэгдүүлж байгааг

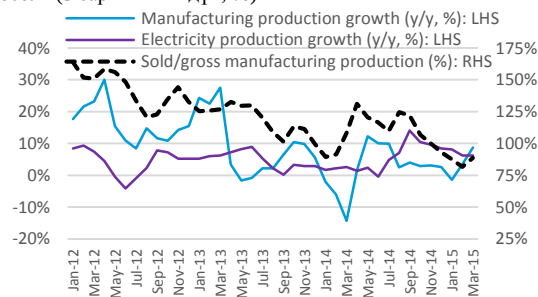
илэрхийлж байна. Цахилгаан болон эрчим хүчний үйлдвэрлэл 6 хувиар өссөн нь өмнөх улирлын 8 хувиас бага зэрэг буусан байна.

2015 оны үндэсний хэмжээний ерөнхий инфляцийн түвшин буурч 2014 оны эцсээр 11 хувь байсан бол 2015 оны 3-р сарын байдлаар 9.3 хувь болж нэг оронтой тоо болсон байна. Ерөнхий хүнсний үнийн

инфляцийн түвшин (Улаанбаатар хот) буурч 2014 оны 12-р сард 6.9 хувь байсан бол энэ оны 3-р сарын байдлаар 3.7 хувь болсон байна. Суурь инфляцийн түвшин (Улаанбаатар хот) хоёр оронтой тоо байсаар байгаа хэдий ч мөн хугацаанд 12.6 хувиас 11.9 хувь болж буурсан байна.

Зураг 1. Үйлдвэрлэлийн салбарын үйлдвэрлэл 3-р сард өссөн хэдий ч борлуулалт тааруу хэвээр байна

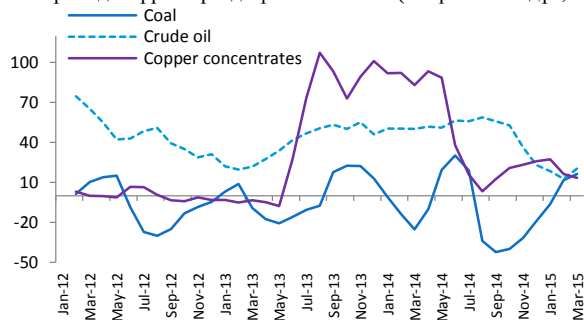
Аж үйлдвэр болон үйлдвэрлэлийн салбарын үйлдвэрлэлийн өсөлт (3 сарын нийт дүн, %)

Эх сурвалж: Монгол улсын Үндэсний Статистикийн Хороо, Дэлхийн Банкны мэргэжилтнүүдийн тооцоолол

Зураг 2. Уул уурхай, ашигт малтмал олборлох салбарын үйлдвэрлэл 2 болон 3-р саруудад удаашрав

Гол бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өсөлт (3 сарын нийт дүн, %)

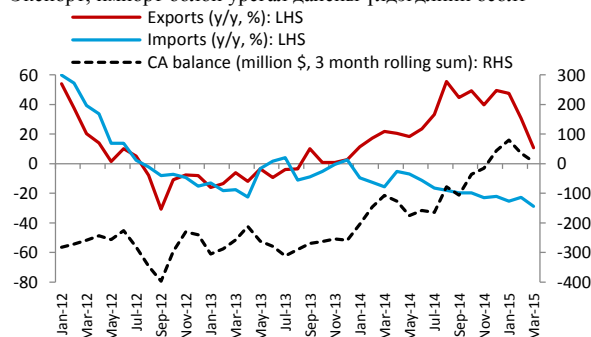
Экспортын өсөлт буурсаны улмаас 2 болон 3-р саруудад урсгал дансны үлдэгдэл буурав.

1-р сард урсгал данс 117 сая долларын ашигтай байсан бол 2 болон 3-р саруудад 97 сая долларын алдагдалтай гарсан байна. Экспортын өсөлт огцом уналтанд орж 1-р сарын 54 хувиас 3-р сард хасах 11 хувь болсон байна. Нийт экспортлох хэмжээ өссөн хэдий ч үнийн уналтын улмаас 3-р сард зэсийн баяжмал болон боловсруулаагүй нефтийн экспорт тус тус 8 болон 40 хувиар буурсан

байна. Экспортлох хэмжээ болон үнийн уналтын улмаас нүүрсний экспорт 23 хувиар буурсан байна. Импорт огцом буурсаар байна. Эхний гурван сард нийт импортын хэмжээ 28.5 хувиар буурсан нь нефтийн бүтээгдэхүүний импорт 30.8 хувиар буурсантай холбоотой. Мөн хугацаанд нефтийн бус бүтээгдэхүүний импорт 29 хувиар буурсан нь дотоодын хэрэглээний эрэлт болон хөрөнгө оруулалт сул байгааг илэрхийлж байна.

Зураг 3. болон 3-р саруудад экспорт буурахын зэрэгцээ урсгал дансны үлдэгдэл буурав

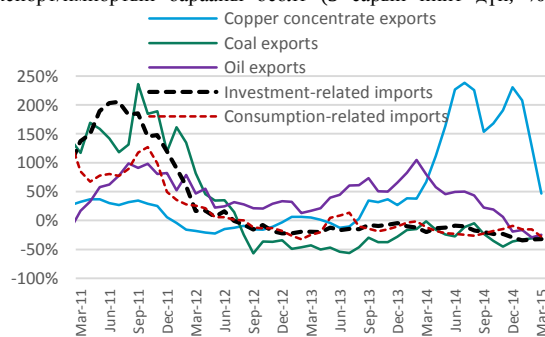
Экспорт, импорт болон урсгал дансны үлдэгдлийн өсөлт

Эх сурвалж: Монгол Банк, Дэлхийн Банкны мэргэжилтнүүдийн тооцоолол

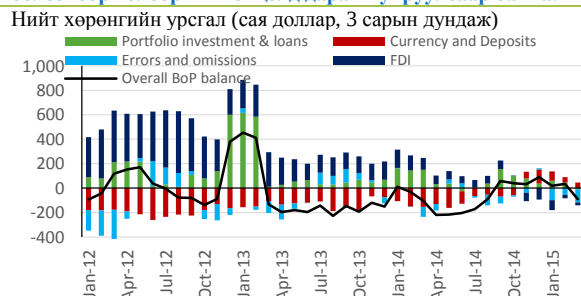
Зураг 4. Ашигт малтмалын экспорт буурч, хөрөнгө оруулалт ба хэрэглээний барааны импорт буурсаар байна

Экспорт/импортын барааны өсөлт (3 сарын нийт дүн, %)

Эхний гурван сард гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын уналт үргэлжилсээр байгаа нь төлбөрийн тэнцэлд дарамт учруулсаар байна. Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын урсгал эхний улирлын байдлаар хасах 72 сая доллар байсан нь өмнөх жилийн мөн үеийн нэмэх 294 сая доллартай харьцуулахад маш ихээр буурсан байна. 3-р сард гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт бага зэрэг сэргэж нийт урсгал нэмэх 5.7 сая доллар болсон байна. Бусад санхүүгийн болон багцын хөрөнгө оруулалтын урсгал мөн буурч эхний улиралд хасах 29 сая доллар хүрсэн байна. Ихэвчлэн ялгаатай мэдээллийн эх сурвалжуудын зөрүүнээс гардаг нийт алдаа болон дутагдлын дансанд 320 сая долларын хөрөнгийн урсгал бүртгэгдсэн байна. Төлбөрийн тэнцлийн мэдээллийг дахин хянан шалгаж энэхүү томоохон зөрүүг тодруулахаар төлөвлөж байна. Валютын болон депозитын дансаар дамжин орж ирсэн 136 сая долларын хөрөнгийн урсгал төлбөрийн тэнцлийг дарамтыг бага зэрэг бууруулахад хувь нэмэр

Зураг 5.1-3 саруудад гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын уналт үргэлжлэн нийт урсгал хасах 72 сая доллар болсоноор төлбөрийн тэнцэлд дарамт учруулсаар байна.

Эх сурвалж: Монгол Банк, Дэлхийн Банкны мэргэжилтнүүдийн тооцоолол

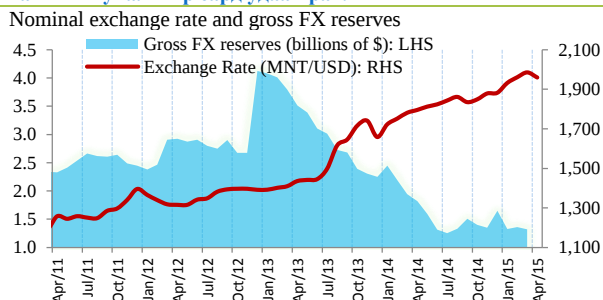
Эхний гурван сард банкны хөрөнгийн чанарын доройтол үргэлжилсээр байна.

Сүүлийн 12 сарын хугацаанд чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн төлөгдөөгүй нийт зээлийн хэмжээ тус тус 63 хувь болон 108 хувиар өссөн байна. 3-р сард хөрөнгийн чанарын доройтол улам эрчимжив. 2-р сартай харьцуулахад 3-р сард чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээл тус тус 9.4 хувь болон 41 хувиар өслөө. Чанаргүй зээл болон банкны зээлийн харьцаа өсч 3.9 хувь хүрсэн нь 2014 оны эцсийн 3.1 хувь болон

үзүүлээ. Үүний үр дүнд, төлбөрийн тэнцлийн алдагдал эхний улирлын байдлаар 271 сая доллар хүрсэн байна.

2 болон 3-р саруудад нийт гадаадын валютын нөөц тогтвортой үлдэж, 4-р сард дотоодын валютын ханшийн уналт удаашрав. Энэ оны 1-р сард нийт нөөц 2014 оны эцсийн түвшнөөс (1,649 сая доллар) огцом буурч 324 сая доллароор (19.6 хувиар) буурсан бөгөөд 3-р сард Хятадын Ардын Банкны хоёр талт валютын солилцооны хэрэгсэл нийт нөөцөд учруулах дарамтыг бууруулж 1,323 сая долларын түвшинд (ойролцоогоор 2½ сарын хэмжээний импортын бараа бүтээгдэхүүн болон үйлчилгээ) хадгалж чадсан байна. Энэ оны эхний гурван сард Америк доллартай харьцах төгрөгийн ханш 5.1 хувиар унасан хэдий ч томоохон уул уурхайн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн урьдчилсан таамаглал дээр үндэслэн 4-р сарын дунд үеэс аажмаар тогтворжиж эхэлсэн байна.

Зураг 6. 2-3 саруудад нийт гадаад валютын нөөц 1.3 тэрбумаас дээш байсан бөгөөд дотоодын валютын ханшийн уналт 4-р сард удаашрав.

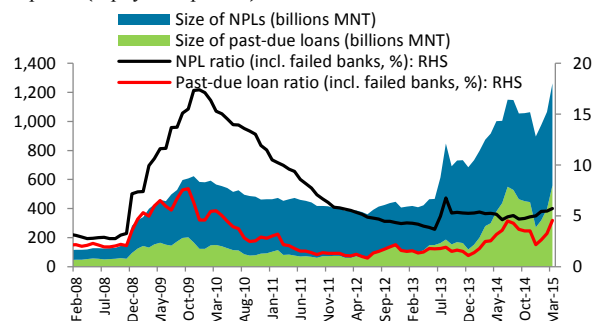
2013 оны эцсийн 2.5 хувиас илүү байна. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн харьцаа мөн өсч 4.6 хувь хүрсэн нь өмнөх жилийн мөн үеийн 2.5 хувиас өндөр байна.

3-р сард зээл болон хөрвөх чадварын нөхцөл байдал чангарав. Банкны зээлийн багцын өсөлт (орон сууцны барьцаат зээлийг хамруулсан) уудаширсаар өмнөх оны 3-р сард 58 хувь, 2014 оны эцэст 20 хувь байсан бол энэ оны 3-р сард 15 хувь болсон байна. Зээлийн

багцын өсөлт удааширч байгаа нь төгрөгийн хөрвөх чанарын нөхцөл байдал чангарч, дотоодын валютын депозит болон гадаадын валютын зээлийн өсөлт бүүрч, Үнийг Тогтворжуулах Хөтөлбөр аамжаар зогсоох арга хэмжээ үргэлжилж, валютын ханшийн уналтаас сэрэмжлэн болгоомжтой хандаж байгааг илэрхийлж байгаа юм. Нийт дотоодын зээлийн багцын өсөлт мөн буурсан хэдий ч 3-р сарын байдлаар харьцангуй өндөр 27 хувьтай байгаа нь засгийн газрын зээлийн

Зураг 7. Өмнөх сартай харьцуулахад чанаргүй зээл 9 хувиар, хугацаа хэтэрсэн зээл 41 хувиар тус тус өссөн байна.

Чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээлийн хэмжээ болон харьцаа (тэрбум төгрөг, %)

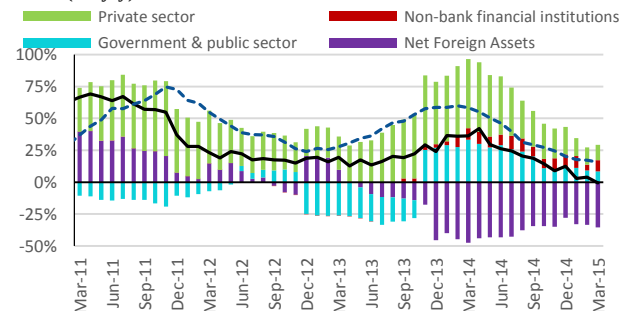
Эх сурвалж: Монгол Банк, Дэлхийн Банкны мэргэжилтнүүдийн тооцоолол

3-р сард Монгол Банк Үнийг тогтворжуулах Хөтөлбөрийг аажмаар зогсоох арга хэмжээг үргэлжлүүлсэн бөгөөд 4-р сард банкны үйл ажиллагааны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтүүдийг чангалав. Төрөл бүрийн уламжлалт бус зээлийн хөтөлбөрүүдийг аажмаар зогсоох ажлын хүрээнд Монгол Банк Үнийг Тогтворжуулах Хөтөлбөрт олгосон зээлийг 2014 оны сүүлээс эхлэн аажмаар татаж эхэлсэн байна. Монгол Банкны олгосон Үнийг Тогтворжуулах Хөтөлбөрийн төлөгдөөгүй зээлийн хэмжээ 2015 оны эхний гурван сард 10 хувиар буурсан байна. Үнийг Тогтворжуулах Хөтөлбөрийг 6-р сараас өмнө засгийн газарт шилжүүлэх үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдсан. Харин орон сууцны ипотекийн зээлийн багц эхний улиралд 8.3 хувиар өсч, 3-р сарын байдлаар 2.2 их наяд төгрөг хүрсэн байна. 3-р сарын байдлаар 1.2 их наяд төгрөгийн ипотекийн зээлийг Монголын Ипотекийн Корпораци худалдан авч багцалсан бөгөөд түүний 90 хувийг

өсөлт болон 2014 оны сүүлээр Монгол банк арилжааны банкуудаар дамжуулан хөрвөх чадварыг дэмжих аж ахуйн нэгжүүдэд чиглэсэн арга хэмжээтэй холбоотой юм. Нийт дотоодын зээлийн багцын өсөлт харьцангуй өндөр байгаа хэдий ч 3-р сард нийт мөнгөний нөөцийн өсөлт удаашран хасах 0.5 хувь болсон нь болон гадаадын валютын нөөцийн үлдэгдэлд үзүүлэх төлбөрийн тэнцлийн дарамттай холбоотой нийт гадаадын хөрөнгийн уналтыг илэрхийлж байна.

Зураг 8. 3-р сард банкны зээлийн багц болон нийт дотоодын зээлийн багц удаашран тус тус 15 болон 27 хувиар буурсан байна.

M2 мөнгөний өсөлт (%р, у/у) болон банкны зээлийн багцын өсөлт (%р, у/у)

Монгол Банк худалдан авсан байна. Орон сууцны зээлийн хөтөлбөрийг аажмаар зогсоох болон засгийн газарт шилжүүлэх төлөвлөгөө одоогоор яригдаагүй байна. Монгол банк арилжааны банкуудад олгосон зээлийн багц - 2014 оны эцсээр 2.6 их наяд төгрөг байсан бол 3-р сарын байдлаар 1.8 их наяд төгрөг болсон нь Үнийг Тогтворжуулах Хөтөлбөрийн зээл олгох болон орон сууцны зээлийг худалдан авч багцлах арга хэмжээг хязгаарлаж байгааг илэрхийлж байна. Харин Монгол Банк банкны бус салбаруудад олгосон зээлийн багц (Монголын Ипотекийн Корпораци үүнд хамрагдсан) 2014 оны эцсээр 1.7 их наяд төгрөг байсан бол 3-р сарын байдлаар 2 их наяд төгрөг болсон нь Монголын Ипотекийн Корпорацийн орон сууцны зээлээр баталгаажсан үнэт цаас худалдан авсантай холбоотой. 4-р сарын 1-нд арилжааны банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг 50 тэрбум байхаар Монгол Банкнаас шинэчлэн тогтоосон байна. Энэхүү зорилтыг биелүүлэх

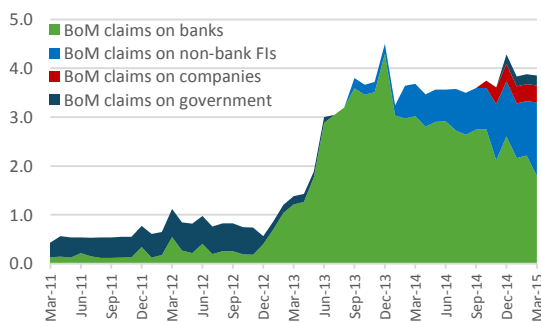
хугацааг банкны төлбөрийн чадвар, үйл ажиллагааны онцлог болон эдийн засаг, банк санхүүгийн тогтолцоонд гүйцэтгэх үүрэг зэрэг хүчин зүйлийг харгалзан чухал банкуудын хувьд 2016 он, бусад банкуудын хувьд 2018 он байхаар шийдсэн байна.

3-р сарын байдлаар төсвийн орлогын гүйцэтгэл сул байгаа нь төсөвт учруулах дарамтыг нэмэгдүүлсээр байна. 1-3 сарын хооронд төсвийн орлого өмнөх жилийн мөн үетэй харьцуулахад 7.9 хувиар өссөн байна. Тэгсэн хэдий ч эхний гурван сарын төсөвлөсөн орлогын гүйцэтгэл 7.2 хувийн алдагдалтай байна. Энэхүү төсвийн орлогын хомсдол нь гадаад худалдааны татвар (гаалийн татвар, НӨАТ болон импортын барааны онцгой татвар) болон аж ахуйн нэгжийн татварууд төсвийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлээс тус 25.6 хувь ба 12.8 хувь дутуу байгаатай холбоотой юм. Төсвийн орлогын гүйцэтгэл сул байгаа тул Сангийн Яам төсвийн гүйцэтгэлд онцгой хяналт тавин төлбөр болон зарлагыг хязгаарлаж байна. Эхний гурван сарын байдлаар төсвийн зарлагын гүйцэтгэл өмнөх

жилтэй харьцуулахад 6.9 хувиар өссөн ч 2015 оны төсвийн зарлагын төлөвлөгөөний 70 хувьд л хүрсэн байна. Ялангуяа төсвийн хөрөнгө оруулалтын зарлага дөнгөж 29 хувийн гүйцэтгэлтэй байгаа бөгөөд орлогын хомсдлын гол ачааг үүрч байна. Банкны тогтолцооны хөрвөх чадвар чангарахын зэрэгцээ өнгөрсөн 9-р сараас хойш нэг жилийн засгийн газрын бондны өгөөж 16 хувь орчим хэлбэлзэж байгаа энэ үед төсвийн давчуу байдлыг засгийн газрын өрийн өртөг улам хүндрүүлж байна. Сангийн Яам төсвийн зарлагыг хязгаарлах арга хэмжээ авч байгаа хэдий ч Монгол улсын төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан шалгуурыг биелүүлж төсвийн бүтцийн алдагдлын хязгаарыг давуулахгүйн тулд (ДНБ-ий 5 хувь) ойрын хэдэн сарын хугацаанд 2015 оны төсөвт тодотгол хийх шаардлагатай байна. Үүнд төсвийн санхүүжилттэй төслүүдийн зохистой хянан шалгалтыг сайжруулан төсвийн зарлага болон төлбөрийг хойшлуулалгүй, цаг тухайд нь гүйцэтгэж байх дээр анхаарах нь зүйтэй.

Зураг 9. Монгол Банкны арилжааны банкуудад олгосон зээлийн багц буурсаар байгаа хэдий ч бусад банк санхүүгийн бус салбарт олгосон зээлийн багц 2014 оны сүүлээс хойш өссөөр байна.

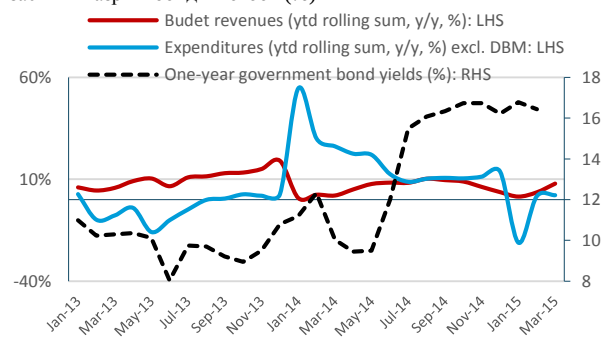
Монгол Банкны тайлан тэнцлийн дотоод зээлийн гол бүрэлдэхүүн хэсгүүд (их наяд төгрөг)

Эх сурвалж: Монгол Банк, Дэлхийн Банкны мэргэжилтнүүдийн тооцоолол

Зураг 10. Төсвийн орлогын хомсдол болон банкны хөрвөх чадварын нөхцөл чангарч байгаа нь төсөвт учруулах дарамтыг нэмэгдүүлсээр байна.

Төсвийн орлого, зарлагын өсөлт (нийт дүн, %) ба нэг жилийн засгийн газрын бондны өгөөж(%)

Сарын онцлох мэдээ

2014 оны Монгол улсын гадаад өрийн тойм

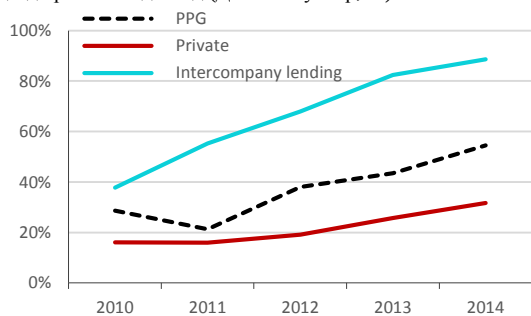
Монгол Банкнаас гаргадаг жилийн эцсийн гадаад өрийн статистик тоо баримт Монгол улсын гадаад өр 2013 онд 19 тэрбум доллар байсан бол 2014 оны эцсээр 20.9 тэрбум доллар болж 10.1 хувиар өссөнийг харуулж байна. 2013 онд гадаад өр ДНБ-ий 152 хувьтай тэнцэж байсан бол 2014 онд 175 хувьд хүрсэн байна. Гадаад өр 2011 онд ДНБ-ий 92.5 хувьтай тэнцэж байх үеэс хойш сүүлийн 4 жилд огцом өссөн нь засгийн газрын гадаад өр болон гадаадын шууд хөрөнгө оруулалттай холбоотой компани хоорондын өр зээлийн өсөлтөөс хамааралтай юм. 2014 оны байдлаар гадаадын хөрөнгө оруулалттай компаниудын компани хоорондын өр зээл нийт гадаад өрийн 51 хувийг эзэлж байгаа бол түүний дараа засгийн газрын ерөнхий өр зээл болон баталгаа (24 хувь), хувийн хэвшлийн өр зээл (18 хувь) болон төв банкны гадаад өр төлбөр (7.5 хувь) орсон байна.

2014 онд засгийн газрын болон засгийн газрын баталгаа гаргасан гадаад өрийн (ЗГЗГБГГӨ) өсөлт үргэлжилсэн байна. 2012 онд Чингис бонд (1.5 тэрбум доллар) болон Монголын Хөгжлийн Банкны Евро бонд (580 сая доллар) гаргасаны дараагаар ЗГЗГБГГӨ хоёр дахин гаруй өссөн бөгөөд 2013-2014 онуудад засгийн газрын баталгаа болон Монгол Банкны гадаад өр төлбөр нэмэгдсэний үр дүнд өссөөр байв. ЗГЗГБГГӨ болон ДНБ-ий харьцаа 2011 онд 21 хувь, 2013 онд 43 хувь байсан бол 2014 оны байдлаар 54 хувь хүрсэн байна. Засгийн газрын баталгаа 2013 оны 0.7 тэрбум доллар байсан бол 2014 онд хоёр дахин өсч 1.3 тэрбум доллар хүрсэн нь Монголын хөгжлийн банкны гаднаас авсан санхүүжилт болох самурай бонд (30 тэрбум иен), Швейцарийн Credit Suisse банк (300 сая доллар) болон Хятадын Хөгжлийн Банкнаас (112 сая доллар) авсан зээлийн баталгаа гаргасантай холбоотой юм. Монгол банкны гадаад өр төлбөр 2013-2014 онуудад огцом өсч 2012 онд 413 сая доллар байсан бол 2014 оны байдлаар 1,567 сая доллар хүрсэн байна.

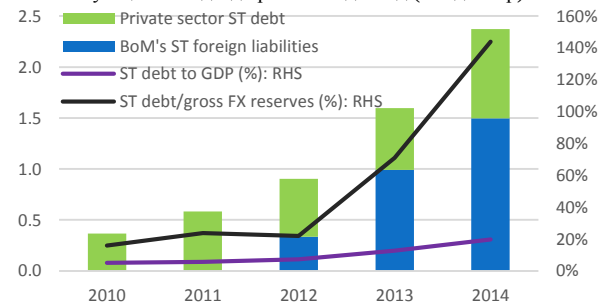
Хувийн хэвшлийн гадаад өр мөн сүүлийн хоёр жилд огцом өссөн байна. Компани хоорондын зээлээс бусад хувийн хэвшлийн гадаад өр 2012 онд ДНБ-ий 19.1 хувь, 2013 онд 25.7 хувь байсан бол 2014 оны байдлаар ДНБ-ий 31.7 хувьтай тэнцэх хэмжээнд хүрсэн байна. Сүүлийн хоёр жилийн хугацаанд банкуудын гадаад өр 52 хувиар өсч, банк санхүүгийн бус бусад хувийн хэвшлийн өр 71 хувиар өссөн нь томоохон банк болон компаниуд зээл, бонд их хэмжээгээр гаргаж байгааг илэрхийлж байна. Компани хоорондын өр зээл 2011-2013 онуудад гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын урсгалтай хамтран гадаадын өрийн өсөлтийн 56 хувийг эзэлж байсан. Компани хоорондын өр зээл 2013 онд 1.9 тэрбум доллароор өссөн бол 2014 онд гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт эрс буурч ердөө 273 сая доллароор өссөн байна.

2013-2014 онуудад богино хугацааны гадаад өр төрийн болон хувийн хэвшлийн салбаруудад их хэмжээгээр өссөн байна. Богино хугацааны гадаад өр 2012 онд 902 сая доллар (ДНБ-ий 7.3 хувь) байсан бол 2014 он гэхэд 163 хувиар өсч (ДНБ-ий 19.8 хувь) 2.4 тэрбум доллар болсон байна. Монгол Банкны богино хугацааны гадаад өр төлбөр сүүлийн хоёр жилийн хугацаанд огцом өсч 2012 онд 336 сая доллар байсан бол 2014 онд 1,497 сая доллар болсон нь Монгол болон Хятад улсын төв банкны хооронд байгуулсан хоёр талт валютын солилцооны шугамыг их ашиглаж байгаатай холбоотой юм. Хувийн хэвшлийн богино хугацааны гадаад өр 44 хувиар өсч өмнөх онд 605 сая доллар байсан бол 2014 онд 877 сая доллар болсон байна. 2014 оны байдлаар богино хугацааны өр зээл хувийн хэвшлийн нийт гадаад өрийн 23 хувийг эзэлж байсан байна. Богино хугацааны өрийн өсөлт болон гадаад валютын нөөцийн доройтлын улмаас богино хугацааны өр болон нөөцийн харьцаа улам дордож 2013 онд 71 хувь байсан бол 2014 144 хувь болсон байна.

Гадаад өрийн зээлдэгчид (ДНБ-ий хувиар, %)

Богино хугацааны гадаад өрийн зээлдэгчид (сая доллар)

Эх сурвалж: Гадаад өрийн тойм 2014 (Монгол Банк), 2015 оны төсөв (Сангийн Яам), Дэлхийн Банкны мэргэжилтнүүдийн тооцоолол